

Zgodba

Papež Frančišek v Virmašah

Leta 1971 je Golarjevo družino v Virmašah pri Škofji Loki obiskal jezuit Jorge Mario Bergoglio (Jurij po slovensko), ki je 13. marca 2013 postal papež Frančišek.

MARIJA VOLČJAK

Papež Frančišek je ljudi prevzel s preprostim pozdravom dober večer, ko je po izvolitvi, 13. marca, zvečer stopil pred množice na Trgu sv. Petra v Vatikanu. V skromni opravi, s preprostimi besedami in z izbiro imena se je ljudem nemudoma zapisal v srce. Njegova skromnost in osebna drža je bila za mnoge prvovrstno presenečenje. Zavrnil je, denimo, pripravljen luksuzni avtomobil in se skupaj s kardinali – volivci z avtobusom vrnil v Dom sv. Marte, kjer stanuje še danes, saj se ni preselil v vati-kanske palače, tja odhaja le na delo.

V spominu so mi ostale njegove besede, da so ga bratje kardinali šli iskat skoraj na konec sveta. Jezuit Jorge Mario Bergoglio namreč prihaja iz Buenos Airesa, glavnega mesta daljne Argentine. Tam je zelo močna slovenska skupnost, ki sem jo imela priložnost spoznati pred petimi leti na turneji s pevskim zborom Lubnik iz Škofje Loke. Skromnost papeža Frančiška me je spomnila na skromnost naših rojakov, ki so mi pripovedova-

Gorenjski glas je ganljivo zgodbo Andreja Golarja objavil 30. avgusta 2013, zaradi smrti papeža Frančiška je spet v središču pozornosti, zato smo se odločili za ponatis, z vsemi fotografijami je objavljena v spletnem časopisu.

li, da nimajo toliko materialnih dobrin kot mi, imajo pa velike družine in imajo se radi. Tudi sicer je za Argentino značilna skromnost, veliko je revnih, bogataši svojega bogastva ne razkazujejo, dežela pa je živahna in vesela, polna življenja.

Za argentinske razmere ni bilo nič posebnega, da je nadškof Jorge Mario Bergoglio stanoval v preprostem stanovanju, si kuhal sam, uporabljal avtobus in obiskoval reveže. Velikansko presenečenje je njegova skromnost za Slovenijo, kjer smo v zadnjem desetletju denar častili prek vseh razumnih meja, prihaja streznitev, ki naplavlja neverjetne zgodbe o pohlepu. Zategadelj je razumljivo, da smo poleg navdušenja nad novim papežem na spletu lahko spremljali tudi ugibanja, koliko časa bo novi papež zadržal v svoji skromnosti. Po nekaj mescih so tudi največji dvomljivci utihnili.

O skromnosti in človeški toplini papeža Frančiška pripoveduje tudi zgodba o

Andreju Golarju iz Virmaš pri Škofji Loki.

Od doma pri šestnajstih letih in pol

Andrej Golar, domači so ga klicali Neje, je dom zapustil 1. novembra 1957. Zjutraj se je lepo oblekel, mama mu je naročala, naj se vrne pred nočjo, ker bodo zaradi praznika vseh svetih molili. Pred odhodom se je pri vratih obrnil, se rahlo nasmešnil in odšel.

Zvečer se ni vrnil, tudi zjutraj ga ni bilo ... Mama je bila vse bolj v skrbeh. Šla je po vasi spraševat fante, če vedo, kje je Neje. Nič kaj niso bili zgovorni, še največ ji je povedal Pavle. Vsa nesrečna je izvedela, da se jih je pet odpravilo z vlakom v Italijo: Slavko, Peter, Pavle, Rudi in njen Andrej. Lepšemu življenju naproti, saj je bila takrat pri nas velika revščina. Vendar je samo Andrej šel čez mejo, ostali štirje so se pri Novi Gorici obrnili in se vrnili domov.

Lahko si mislimo, koliko poguma je premogel Andrej, da je šel naprej sam. Morda predvsem najstniške trme, saj je bil takrat star komaj šestnajst let in pol.

Šestnajst let je dopolnil 1. maja 1957, obiskoval je poklicno šolo v Škofji Loki, da bi postal mizar tako kot oče.

Andreju je nemara uspelo priti čez mejo, ker je hitro dorastel, videti je bil starejši, kot je bil v resnici. Vaščani se ga spomnijo kot visokega, slokega, čednega in mirnega fanta, ki je pomagal pri vaškem obrtniku. Njegov zaslužek je družini s štirimi otroki prišel prav, saj je žive-la v skromnih razmerah, oče je delal doma, mizarske delavnice pa v tistih časih niso imele veliko naročil.

Andrejev odhod od doma je bil za vaščane veliko prese-nečenje, čeprav je v petdesetih letih več fantov zbežalo v Italijo, bali so se vojaščine in si želeli boljšega življenja. Vaščane je presenetilo, ker je bil Andrej iz partizanske družine in ker je imel mamo neizmer-no rad. Rojen je bil leta 1941, njegova prva otroška leta je zaznamovala vojna, morda se je zato mame nenehno držal za krilo. Sosede so ji pravile, ta fant te ne bo nikoli zapustil.

Andrej se je leta 1971 poročil s Suzano, ki je italijanskega rodu. / Foto: arhiv Gorenjskega glasa

Na obisku v Virmašah (od leve proti desni): prevajalec Rado Sušnik, Andrejeva mama Anica Golar in Jorge Mario Bergoglio / Foto: arhiv Gorenjskega glasa

Obrnilo se je drugače. Tis-tega prvega novembra, ko je odšel od doma, ga je mama videla zadnjič. Staršem ni uspelo, da bi se Neje vrnil, Italija mladoletnih beguncev ni vračala. Mama je veliko jokala, oče je postal mol-čeč. Vsak dan znova sta se spraševala, le kje je njun edini sin, se mu je kaj zgodilo?

Končno je prišlo sporočilo, da je v Argentini. Pisma so takrat potovala dolgo, telefona ni bilo. Mama je v daljni Buenos Aires pošiljala stvari, vendar so se nekatere vrnile, ker so bile pošiljke v Argentini visoko obdavčene. Andrej je bil najbolj vesel posušenih borovnic in drugih domačih dobrot.

Bergoglievo pismo

Lahko si predstavljamo, kako sta bila starša vesela pisma, ki jima ga je 16. junija 1968 napisal pater Giorgio Mario Bergoglio (svoje prvo ime je tako kot pismo zapisal v italijanščini, saj je italijanskega rodu in ima dvojno državljanstvo – argentinsko

in italijansko). Takrat je bil glavni knjižničar filozofske in teološke fakultete v buenosaireškem predmestju San Miguel, kjer je bil knjižničar tudi njun Andrej. Takole je zapisal: »Andrej pri nas dela že poldrugo leto in je odličen delavec, zaradi vzornega vedenja je postal vodja knjižničnega oddelka, ki ima 35 uslužbencev. Ustvarja si dober položaj, med Slovenci in Argentinci ima veliko prijateljev, radi ga imamo. Prepričan sem, da so to razveseljajoče vesti za starše, ki imajo sina tako daleč. Pišem vam, da bi bili srečni tudi vi in da vam čestitam za takšnega sina. Upam, da ste zdravi in vas bom mogel kdaj spoznati, če se odločite za obisk naših krajev.«

Andrejeva starša sta bila srečna, nešteto krat sta prebrala tople besede, ki jih je pater zapisal o njunem sinu. S hvaležnostjo sta mu odpisala, kako srečna sta zaradi tako dobrih novic in da sta sedaj lahko mirna, ker

je njun sin v tako dobrih rokah, na obisk v tako oddaljene kraje pa ne moreta upati.

Bergogliev obisk

Še večje presenečenje je Jorge Mario Bergoglio Andrejevim staršem pripravil, ko ju je 26. januarja 1971 obiskal. Takrat je bil na študiju na filozofski fakulteti v Madridu, na poti v Rim si je vzel dan za obisk Golarjeve družine.

Andrej je staršem 14. januarja napovedal njegov obisk in v pismu napisal »naj ga dobro postrežejo, ker je zanj zelo dober, naj mu spečejo dobro potico, pa ne preveliko, da jo bo lahko nesel patru O'Farellu v Rim, ki je zanj prav tako zelo dober. Bergogliu naj ne dajejo denarja, da ne bo užaljen. Če Sušnik ne bo mogel priti, naj dobijo prevajalca za enega od jezikov po naslednjem vrstnem redu: španski, italijanski, francoski, angleški, nemški.«

Težav s prevajanjem ni bilo, saj je Rado Sušnik prišel, argentinski Slovenec,

rojen sicer na avstrijskem Koroškem, vendar se je družina kmalu po njegovem rojstvu preselila v Argentino. Takrat je študiral teologijo v Ljubljani, danes ga poznamo kot misijonarja na Madagaskarju, tam je tudi zelo znani argentinski Slovenec jezuit Pedro Opeka, kandidat za Nobelovo nagrado za mir.

Srečanje pri Golarjevih v Virmašah je bilo prisrčno. To je bil Andrejev dan. Pater Bergoglio je pripovedoval o njem in njegovem delu, o njegovi Suzani in prijateljih. Tistega dne so bili v mislih skupaj. Golarjevi so gosta po stari gorenjski navadi peljali na izlet na Brezje in na Bled.

»Dragi prijatelji,« je pater Jorge Mario Bergoglio po povratku v Argentino pisal Golarjevim in se jim zahvalil za lepe trenutke, ki jih je preživel v Virmašah. Za toplotno gostoljubnost in človeško globino, kakor je zapisal. Sporočil jim je, da je Andrej zelo vesel daril, ki mu na svojevrsten način predstavljajo domače, vsakega posebej. Podrobno mu je poročal o obisku, tudi o dobri potici in Ankini zbirki kaktusov. »Upam, da je bil ta obisk predhodnik srečanja z Andrejem, ki bi vas zelo rad videl,« je končal pismo.

Toda do srečanja nikoli ni prišlo. Andrej se je 20. oktobra 1971 poročil s Suzano, ki je italijanskega rodu, poročil ju je slovenski duhovnik, maševal je tudi Jorge Mario Bergoglio. Andreju in Suzani sta se rodila dva sinova, sedaj že odrasla Patrik in Kristijan. Zaradi skrbi za družino je Andrej s potjo odlasal, mama Anica in oče Andrej pa nista upala pomisliti na tako dolgo pot. Nato je Andrej zbolel, pred božičem leta 2001 ga je vzela huda bolezen. Zanimivo, istega leta spomladi je umrla mama Anica.

Papež Frančišek dobro pozna slovensko skupnost v Buenos Airesu in med našimi rojaki ima kar nekaj prijateljev. Andrej Golar iz Virmaš pri Škofji Loki je bil eden izmed njih. Fantič, ki je tako pogumno šel v svet, je svoje domače in rodno vas vedno nosil v srcu, Golarjeva družina je bridko izgubila sina prelila v prijateljstvo s patrom, ki je danes papež Frančišek. Morda se bo njegova skromnost in dobrotota dotaknila tudi Virmaš, vsekakor pa bo vas na obrobju Sorškega polja postala znana po tem, da jo je obiskal papež Frančišek.